

Karin Säfström
046-35 57 94
Karin.safstrom@lund.se

Socialnämnden i Lund

Tillfälliga evakueringsplatser på mark vid Källby camping

Dnr SO 2015/0167.

Sammanfattning

De senaste åren har allt fler socialt utsatta EU-medborgare sökt sig till Sverige och försörjer sig genom tiggeri, spela gatumusik och sälja gatutidningar. Ofta saknar dessa personer en hållbar boendelösning och bor tillfälligt på härbärgen, i bilar, husvagnar och tält eller tillfälligt inneboende.

Gruppen återfinns även i Lund. En grov uppskattning är att det rör sig om 50-75 personer. Omkring ett trettiotal av dessa har plats på härbärke eller bor tillfälligt hos privatpersoner. Det stora flertalet av personerna i gruppen bor dock utomhus i bilar, tält och husvagnar. Många har bosatt sig på mark som inte upplåtits för boende eller camping och utan markägares tillåtelse. Det kan då röra sig om tillåten bosättning eller otillåten camping. För närvarande finns en känd otillåten bosättning i Lunds kommun. Det rör sig då om personer som sedan en längre tid är bosatta i bilar, husvagnar, tält och enklare byggkonstruktioner på och vid en parkering på Åkerlund & Rausings väg.

Kommunfullmäktige har fattat beslut om utökad ram till socialförvaltningen med 700 000 kronor gällande härbärke för utsatta EU-medborgare för åren 2015, 2016 samt 2017.

Den 21 januari 2015 fattade socialnämnden beslut om att ge socialförvaltningen i uppdrag att samordna och utreda frågan om härbärke till utsatta EU-medborgare.

En första rapport lämnades till socialnämnden i mars månad. Vid april månads sammanträde den 15 april fattade socialnämnden beslut att godkänna en rapport daterad den 2 april med föreslagen inriktning på det fortsatta arbetet med tilläggen:

- Att kommunen vid eventuell avhysning ska var behjälplig med att anvisa tillåtet boende
- Att det är önskvärt med fler än en lokal för boende samt

- Att kommunens målsättning ska vara att särskilt utsatta individer har tillgång till lämpligt boende även under sexmånadersperioden april – september.

Socialnämnden fattade i juni månad 2015 beslut om en handlingsplan för socialförvaltningens arbete med utsatta EU-medborgare som vistas i Lunds kommun. Vid samma socialnämnd fattades beslut om uppföljning av handlingsplanen till socialnämndens sammanträde i oktober månad 2015.

Det finns i dag planer för att använda plats intill Källby Camping för en tillfällig evakueringsplats för delar av gruppen som i dag bor i den otillåtna bosättningen på och vid parkeringen vid Åkerlund & Rausings väg. I föreslagen konstruktion upplåts marken till socialnämnden. Socialnämnden ansvarar därefter för att en överenskommelse med ideell sektor och idéburna organisationer upprättas så dessa kan ansvara för driften. Verksamheten är tänkt att vara i drift 1 november 2015 – 31 januari 2016. Det finns i dag två olika förslag på storlek på evakueringsplats.

I bedömning av kommunkontoret framgår att socialnämnden inte bedöms ha beslutskompetens att fatta beslut i frågan om tillfälliga evakueringsplatser. Detta grundar sig bland annat i att verksamheten har ett stort mått av frivillighet för kommunen att anordna och att frågan är av principiell beskaffenhet.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse den 28 september 2015 (denna skrivelse)

Kommunfullmäktiges beslut 2014-11-27. § 203

Socialnämndes beslut 2015-06-17 , § 138

Barnkonsekvensanalys

Barns rättigheter ska alltid sättas i främsta rummet i det sociala arbetet och i beslutsfattandet gällande socialförvaltningens målgrupper. Social utsatthet i form av till exempel fattigdom och hemlöshet hos vuxna drabbar också barn direkt eller indirekt. Gruppen utsatta EU-medborgare som vistas i Sverige har sökt sig hit eftersom de bedömt att de inte kan försörja sig i hemlandet. Ofta har de också bristfälliga bostäder i hemlandet. De flesta lämnar sina barn kvar i hemlandet hos släkt och vänner, endast ett fåtal av barnen vistas i Lund. Hänsyn ska tas till barnens behov och rättigheter i kommunens bemötande och arbete med utsatta EU-medborgare.

Nedanstående planerad verksamhet med tillfälliga evakueringsplatser är inte avsedda för barn under 18 år.

Juridisk bedömning av socialnämndens kompetens i frågan om tillfälliga evakueringsplatser på mark vid Källby camping

Nedanstående tolkning av kommunallagen är gjord av administrativ chef/chefsjurist på kommunkontoret.

Av kommunallagen 3 kap. 9 och 10 §§ framgår att kommunfullmäktige ska besluta i ärenden som är av principiell beskaffenhet eller annars större vikt för kommunen. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att utgångspunkten är uttalanden i förarbetena (prop. 1973:90 s. 231) till regeringsformen. Där anges att fullmäktiges beslutskompetens i huvudsak gäller beslut av mera grundläggande natur eller av mera generell räckvidd. Det skall vara fråga om avgöranden där det politiska momentet, allmänt sett, är dominerande.

Förvaltningsrätten i Malmö har den 15 november 2011, mål nr 8186-11 m.fl., upphävt Kommunstyrelsen i Lunds kommuns beslut att teckna överenskommelse med länsstyrelsen om mottagande av ett visst antal flyktingar per år. Förvaltningsrätten motiverade sitt beslut med att det i vart fall numera, allmänt sett, finns ett dominerande politiskt moment i den typen av överenskommelser. Sådana beslut torde därför enligt förvaltningsrätten i regel förutsätta bedömningar av principiell natur.

I detta fall är det fråga om att kommunen, i samarbete med ideella organisationer, ska tillhandahålla en tillfällig uppställningsplats/evakueringsplats för husvagnar till utsatta EU-medborgare. Det rör sig således inte om någon verksamhet som är obligatorisk för kommunen. I valet för kommunen att åta sig eller inte åta sig en sådan verksamhet är det politiska momentet således helt dominerande. Jämfört med det mottagandeavtal som prövades av förvaltningsrätten är frågan än mer politiskt omtvistad och kontroversiell. Detta avspeglas i samhällsdebatten, där frågan om svenska myndigheters ansvar och angreppsätt när det gäller utsatta EU-medborgare är föremål för många olika åsikter. Vidare syns det i det faktum att olika kommuner valt helt olika sätt att ta sig an frågan kring de utsatta EU-medborgarna. Den sammantagna bedömningen av dessa faktorer medför att frågan om att kommunen åtar sig ett ansvar för de utsatta EU-medborgarna, inklusive anordnade av en tillfällig camping eller evakueringsboende, är en fråga av principiell beskaffenhet som därmed ska avgöras av kommunfullmäktige.

För det fall kommunfullmäktige beslutar att kommunen ska göra verklighet av förslaget kring evakueringsplats är det den av kommunfullmäktige utsedda nämnden som ska verkställa beslutet. Om ingen verkställande nämnd utses har kommunstyrelsen verkställighetsansvar (kommunallagen 3 kap. 4 och 14 §§).

I ekonomi- och verksamhetsplan (EVP) 2015-2017 har socialnämnden av kommunfullmäktige getts ett särskilt uppdrag att ”Utreda

förutsättningarna att i samverkan med exempelvis ideella organisationer erbjuda härbärge för EU-migranter som befinner sig i Lunds kommun.”

Detta uppdrag kan inte anses ge socialnämnden befogenhet att också verkställa en sådan samverkan. Uppdraget innebär endast utredning av förutsättningarna för en sådan samverkan. Ett genomförande av detta uppdrag, såsom nu föreslås, behöver således beslutas av kommunfullmäktige i enlighet med motiveringen ovan.

Ärendet

Under en längre period har personer ur gruppen utsatta EU-medborgare vistats och bott på och vid en parkering vid Åkerlund & Rausings väg. Personerna bor företrädesvis i bilar och husvagnar men även tält och mindre byggnader förekommer. Marken ägs av Lunds kommun men arrenderas av ett privat företag. Nedanstående planerad verksamhet med tillfälliga evakueringsplatser är avsedda som ett lagligt alternativ för personer ur gruppen som i dag vistas och bor i bosättningen. Det är här viktigt att betona att evakueringsplatsen är avsedd som en tillfällig och akut lösning och att ingen drift efter nedanstående föreslagna tidsperiod är planerad.

Vid en eventuellt kommande avetablering av den otillåtna bosättningen kommer socialförvaltningen arbeta aktivt enligt beslutad handlingsplan för arbetet med utsatta EU-medborgare som vistas i Lunds kommun. Arbetet omfattar då ett tätt samarbete med berörda förvaltningar, en dialog med berörda personer ur gruppen och ett samarbete med ideell sektor och idéburna organisationer.

Tidsperiod

Den tillfälliga evakueringsplatsen föreslås vara i drift under perioden 1 november 2015 – 31 januari 2016.

Föreslagna plats

Den tillfälliga evakueringsplatsen föreslås förläggas till Källby Camping. Två olika förslag diskuteras.

Förslag 1 – plats för fyra husvagnar

Enligt det första förslaget föreslås en evakueringsplats förläggas till mark intill Källby camping. Platsen används i dag inte i ordinarie verksamhet men bygglov för uppställning av husvagnar finns. Området rymmer sammanlagt plats för fyra husvagnar enligt gällande bestämmelser. Tillgång till vatten finns inom området. Tillgång till toalett kommer att kunna iordningställas och likaså tillgång till sopsortering/hämtning av sopor.

3-4 personer beräknas kunna beredas plats per husvagn. En uppställning av fyra husvagnar skulle således leda till att 12-16 personer kan erbjudas plats.

Förslag 2 – plats för 12 husvagnar

Enligt det andra förslaget används även del av ordinarie verksamhet på Källby Camping. Bygglov finns för uppställning av husvagn. Området rymmer ytterligare åtta husvagnar. Förslag 2 omfattar således uppställning av sammanlagt 12 husvagnar enligt gällande bestämmelser. Tillgång till toalett kommer att kunna iordningställas och likaså tillgång till sopsortering/hämtning av sopor.

3-4 personer beräknas kunna beredas plats per husvagn. En uppställning av 12 husvagnar skulle således leda till att 36-48 personer kan erbjudas plats. Det senare förslaget skulle möjliggöra att alla som i dag vistas på och vid parkering vid Åkerlund & Rausings väg kan erbjudas plats.

Marken ägs av Lunds kommun och förvaltas av kultur- och fritidsförvaltningen. Marken föreslås tillfälligt upplåtas av kultur- och fritidsnämnden till socialnämnden i form av ett nyttjanderättsavtal. Se bilaga.

Målgrupp för boendet

Målgrupp för den tillfälliga evakueringsplatsen är personer ur gruppen som i dag är bosatta på i den otillåtna bosättningen vid parkeringen vid Åkerlund & Rausings väg i Lund.

En tillfällig evakueringsplats enligt förslaget är inte lämpligt för barn och kommer inte att erbjudas personer under 18 år. Här har i stället socialförvaltningen ett särskilt ansvar att säkerställa att barn inte far illa eller riskerar att fara illa. Arbetet sker enligt beslutad handlingsplan och omfattar bland annat ett uppsökande arbete.

Enligt beslutad handlingsplan för arbetet med utsatta EU-medborgare som vistas i Lund har personer i gruppen rätt att vistas i Lund under tre månader utan särskilda krav. Enligt handlingsplanen ska de också ses som tillfälliga gäster. De personer som erbjuds plats på den tillfälliga evakueringsplatsen föreslås få tillgång till plats under den period de väljer att stanna i Lund, dock längst till och med datum för avveckling av det tillfälliga evakueringsboendet.

Personer som fått plats men sen väljer att avstå platsen för en period föreslås inte åter ha tillgång till platsen i det fall de återvänder till den tillfälliga evakueringsplatsen. Inte heller personer som senare söker sig till det tillfälliga evakueringsboendet eller vid senare tillfälle söker sig till Lund utan boendelösning ordnad.

Boendeform och faciliteter

Den tillfälliga evakueringsplatsen föreslås omfatta boende i delad husvagn. Ideell sektor och idéburna organisationer som står för driften ansvarar för införskaffandet av husvagnar och tilldelning av plats. Ideell sektor och idéburna organisationer som står för införskaffandet av husvagnar ansvarar också för att dessa är i skick dugligt att bo i. Vid iordningställande av den större evakueringsplatsen är det dock inte troligt

att ideell sektor och idéburna organisationer har möjlighet att på egen hand ordna fram husvagnar och ha dessa i sin ägo.

Ideell sektor och idéburna organisationer som ansvarar för driften ansvarar också för att camping sker enligt gällande bestämmelser.

De boende ska ha tillgång till toaletter och vatten. Det kommer inte att finnas möjlighet att tillaga mat på det tillfälliga evakueringsboendet. Former för mathållning får i stället diskuteras med ideell sektor och idéburna organisationer som står för driften.

Egna bilar och/eller husvagnar eller tält föreslås inte vara tillåtna att ställas upp på platsen.

Kostnader

Kostnader som uppkommer för en tillfällig evakueringsplats omfattar hyra av mobila toaletter, sophämtning och medel till ideell sektor och idéburna organisationer som ansvarar för driften. Nedan presenteras en uppskattning av kostnaderna vid drift under tre månader utifrån de två förslagen.

Förslag 1 – plats för fyra husvagnar

Mobila toaletter inklusive tömning	12 000 kronor
Sophämtning	36 000 kronor
Medel till ideell sektor	45 000 kronor

Summa **93 000 kronor**

Förslag 2 – plats för 12 husvagnar

Mobila toaletter inklusive tömning	24 000 kronor
Sophämtning	72 000 kronor
Medel till ideell sektor	90 000 kronor

Summa **186 000 kronor**

Posten ”medel till ideell sektor” är en grov uppskattning och kan omfatta iordningställande av husvagnar så att dessa är i dugligt skick och har möjlighet till uppvärmning och enklare matlagning, enklare servering av kall mat, administration och material som behövs för att bedriva verksamheten.

Vid iordningställande av den större evakueringsplatsen är det inte troligt att ideell sektor och idéburna organisationer har möjlighet att på egen hand ordna fram husvagnar och ha dessa i sin ägo.

Kostnader som exempelvis kan tillkomma är extra tömningar av mobila toaletter, extra sophämtning.

Avgift för plats på tillfällig evakueringsplats

Nedanstående tolkning av kommunallagen är gjord av kommunkontoret.

Av 2 kap. 2 § kommunallagen framgår att ”kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat” (den kommunala likabehandlingsprincipen). Denna gäller dock bara kommunens medlemmar. Då utsatta EU-medborgare inte är medlemmar i kommunen blir denna princip inte tillämplig om en särbehandling görs av de utsatta EU-medborgarna.

Ovanstående tillsammans med det faktum att en avgift för ett boende kan innebära ett hyresförhållande som hindrar att evakueringsplatsen avvecklas på utsatt tid, gör att personer som nyttjar en plats på evakueringsboendet inte föreslås betala avgift för boendet.

Kompletterande verksamhet

Den tillfälliga evakueringsplatsen på Källby Camping omfattar endast boende för natten, tillgång till toalett och tillgång till vatten. Det finns således inte möjlighet att duscha, tvätta kläder eller laga mat. I Lunds kommun finns dock kompletterande verksamhet på bland annat Svenska kyrkans diakoncentral där det finns möjlighet att köpa lagad mat, tillgång till dusch och möjlighet att tvätta kläder. Under årets kalla månader kommer det också finnas möjlighet till fika någon kväll i veckan och eventuellt även möjlighet att duscha.

Ideell sektor och idéburna organisationer

Socialförvaltningen har en regelbunden dialog med ideell sektor och idéburna organisationer som möter gruppen utsatta EU-medborgare.

Driften av den tillfälliga evakueringsplatsen föreslås att överlåtas till ideell sektor och idéburna organisationer enligt särskilt driftsavtal. Driftsavtalet ska följa beslutad handlingsplan och nyttjanderättsavtal som tecknats mellan socialnämnden och kultur- och fritidsnämnden.

Vid kontakt med ideell sektor och idéburna organisationer inom paraplyorganisationen Crossroads Lund ställer man sig försiktigt positiv till att ansvara för driften av verksamheten och införskaffandet av husvagnar att upplåta. Vid kontakt med ideell sektor har dock inte de olika förslagen på storlek presenterats.

Från ideell sektor och idéburna organisationer trycker dock på att man vill att kommunen har en långsiktighet i planer och lösningar för gruppen utsatta EU-medborgare och att man enbart kan stödja en avflyttning från nuvarande bosättning på parkeringen vid Åkerlund & Rausing's väg om lösning finns för samtliga som vistas på platsen.

Kostnaden för medel till ideell sektor som presenterats ovan är enbart en uppskattning från socialförvaltningens sida och har inte diskuterats med ideell sektor och idéburna organisationer.

För att en eventuellt kommande överenskommelse ska kunna göras mellan socialförvaltningen och ideell sektor och idéburna organisationer måste dock detta diskuteras vidare med konkretiseringar från båda sidor där de båda förslagen presenteras i detalj.

Bedömning

I tjänsteutlåtandet görs en beskrivning av en möjlig evakueringsplats att erbjudas utsatta EU-medborgare som idag vistas på och vid parkeringen vid Åkerlund & Rausings väg. Socialförvaltningen har med berörda förvaltningar, ideellsektor, idéburna organisationer börjat föra diskussioner om upplåtelse av mark, iordningsställande och drift av en sådan evakueringsplats.

Efter juridisk genomgång av ärendet görs bedömningen att socialnämnden inte har beslutskompetens att fatta beslut i fråga om tillfällig evakueringsplats.

Socialnämnden föreslås i stället föreslå kommunfullmäktige att fatta ett principbeslut avseende kommunens inriktning och nivå på arbetet med utsatta EU-medborgare i Lunds kommun.

Socialförvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

- att föreslå kommunfullmäktige att besluta om att upplåta en tillfällig evakueringsplats enligt ovanstående tjänsteutlåtande.
- att föreslå kommunfullmäktige att ge socialnämnden i uppdrag att tillsammans med berörda förvaltningar utreda och besluta om formerna för en sådan upplåtelse och om denna kan ske i samverkan med ideella föreningar

SOCIALFÖRVALTNINGEN

Annika Pettersson
socialdirektör

Marie Olsson
verksamhetschef

Beslut expedieras till:
Kommunfullmäktige
Akten